

Posudek školitele na diplomovou práci kolegyně Kristýny Zemanové: „Myšlenková cesta filosofa – disidenta Bohumíra Janáta“

Máme před sebou velmi klidnou, vyzrálou magisterskou práci, na níž je na první pohled vidět, že se jedná o téma, které autorku velmi dlouho provázelo a stačilo „vyzrát“ do podoby, kterou jen velmi málokdy potkáváme v tomto druhu textů. Kolegyně Zemanová nás seznamuje s osobností, jež není předmětem častých diskusí a otázek. Jde o disidenta a filosofa Bohumíra Janáta. Autorka koncipuje obraz tohoto nesmírně čistého člověka jako především českého autora, i když si uvědomuje, jak silně byl Bohumír Janát ovlivněn např. F. Nietzschem a americkým myslitelem Thoreauem. Celá předložena diplomová práce činí dojem, že jde o prolongaci základních filosofických a etických myšlenek T. G. Masaryka; v nových podmínkách po období tzv. socialismu v naší zemi.

Právě Bohumír Janát odmítl zrušení Charty 1977, viděl v ní poselství nadčasové, právě proto, že se v jejím lůně podařilo něco fantastického: vytvořit jednotu mezi lidmi bez ohledu na jejich politickou příslušnost, na jejich orientaci v mocenském světě. Tito lidé se sjednotili na tom nejhlubším, na etickém požadavku, inherentním podstatě života lidí vůbec, na lidských právech. Jednoduchá jednota (arete v patočkovském smyslu) se zrodila v tomto společenství v podobě jednoznačně krystalické.

H. D. Thoreau „myslitel pokory před Bohem a zároveň hlasatel šlechetné revolty proti státu“, se stal, dle autorky diplomové práce, pramenem osobní odpovědnosti vůči celku; při nezanedbatelném vlivu Jana Patočky. Kolega Janát studoval na FF UK v době, kdy se tam Jan Patočka na chvíli vrátil. Ve světle mohutného vlivu křesťanského, čerpaného z Thoreaua, Masaryka a jiných, se soustřeďuje Bohumír Janát k ideji bezmocných – otřesených; a to je již poloha Patočkovy koncepce v Chartě 1977 a v celém Patočkově díle. Obdobný vliv nalézáme u dalšího filosofa, který ovlivnil B. Janáta, u Johna S. Dunnea.

Janát se dle autorčiných postřehů stylizuje do role poutníka, modeního Gilgameše ve dvacátém století. Janát propojuje tyto motivy s otřesovým poznáním, čerpaným s Nikose Kazantzakise a s Patočkovým životem „otřesených“, viz třetí patočkovský životní pohyb, jehož referent je možno bytostně poznat jen hlubokým otřesem, podobajícím se platónovskému chórismu.

Autorka také velmi citlivě popisuje Janátův boj o víru prostřednictvím diskuse s Masarykem, Nietzschem a dalšími. Tato část práce je zvláště zajímavá, obsahuje napětí, inherentní způsobu, kterým se Bohumír Janát táže, bytostně žije.

Osudy B. Janáta po „sametové revoluci“ ukazují, že nikoli vždy bylo vše v pořádku; jen obtížně se mohl uživit, vznikly nové problémy. Kolegyně Zemanová si uvědomuje, že reflexe „sametové revoluce“ B. Janáta, a to činí tuto práci kvalitní, je právě to, co lze nazvat absencí jednoduché jednoty ideje této revoluce. Nejde jen o to vrátit se do Evropy, vždyť současná Evropa je v mnohém nedokonalá, sobecká atd. Proto je B. Janát hlasatelem nadčasového smyslu Charty 1977, protože je to právě ona, co se stalo jednoduchou jednoduchostí ideje spravedlivého života ve společnosti. Místo toho zavládly myšlenky trhu. Tím je otřeseno to základní a jedině podstatné. B. Janát patří k těm, a bylo jich v této době velmi málo, kteří okamžitě pochopili toto nebezpečí. Autorka si toho je velmi dobře vědoma, proto je její práce tak zajímavá a věcně velmi pozitivní.

Proto také B. Janát volá po návratu k Epimelei, na níž je postavena evropská spiritualita spolu s křesťanskou niterností a osvícenstvím, ovšem v žádném případě to není jen osvícenství a plochý

racionalismus, jenž se sám zaplétá do svých vlastních tvrzení a platností. Z toho důvodu B. Janát volá po „domově“, jenž je etickým postulátem života ve společnosti toho nejvyššího významu, není to jen ekonomický růst.

Duchovní cesta se stala záchranou pro B. Janáta. O ní pak autorka práce poučuje čtenáře v poslední třetině své pozoruhodné práce. Je třeba říci: diplomová práce je po stránce věcné, stejně tak po stránce formální prací velmi pěknou, proto navrhuji hodnocení: **v ý b o r n ě**

V Praze dne 12. 12. 2011

prof. PhDr. Anna Hogenová, CSc.